

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Consultatie PS modulaire herziening Water

Geachte Statenleden,

Het waterbeleid van de provincie wordt herzien. Deze modulaire herziening van het waterbeleid is aangekondigd als herziening van het regionaal waterprogramma. Op 25 maart jl. heeft u de [Startnotitie herziening regionaal waterprogramma](#) vastgesteld. Tijdens de behandeling is afgesproken dat uw Staten worden geconsulteerd alvorens Gedeputeerde Staten de maatregelen vaststellen. Middels deze brief geven wij hier invulling aan.

Het regionaal waterprogramma beschrijft hoe de provincie uitwerking geeft aan Europese richtlijnen over water en in aanvulling daarop onze inzet op zoet water en wateroverlast. Deze brief beschrijft de belangrijkste voorgenomen beleidswijzigingen. U kunt eventuele aandachtspunten uiterlijk 17 juli 2026 per e-mail aan waterprogramma@pzh.nl sturen.

Middels een brief zullen wij reageren op uw aandachtspunten en beargumenteren waarom deze wel of niet zijn verwerkt in de maatregelen. De uitwerking van de maatregelen in deze brief betreffen conceptteksten. Wijzigingen in inhoud, prioritering en formulering zijn mogelijk - mede omdat de Omgevingseffectrapportage nog opgeleverd en verwerkt moet worden - totdat bestuurlijke vaststelling van het ontwerp van de herziening heeft plaatsgevonden.

Belangrijkste wijzigingen

De scope van de herziening betreft het omgevingsbeleid onder beleidsdoel 5.3 Leven met water. Dat betreft de beleidskeuzes 5.3.1. Waterveiligheid en wateroverlast en 5.3.2. Waterkwaliteit en Waterbeschikbaarheid en de uitwerking daarvan in het omgevingsprogramma (waarin het regionaal waterprogramma is opgenomen) en de omgevingsverordening. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de samenhang met andere beleidsterreinen, zoals klimaatadaptatie, bodem en landbouw.

Bij de laatste herziening van het omgevingsbeleid (PS 3 juni 2026) zijn de hierboven genoemde beleidskeuzes in de omgevingsvisie geactualiseerd. Op dit moment wordt bezien of er aanvullingen nodig zijn in de omgevingsvisie en omgevingsverordening om de voorgenomen maatregelen mogelijk te maken of van doorwerking te voorzien. Mocht dat het

geval zijn dan worden deze opgenomen in het ontwerp van de modulaire herziening en die als wijziging van de omgevingsvisie en/of omgevingsverordening aan uw Staten voorgelegd. In de Startnotitie is aangekondigd welke onderwerpen in het programma gaan wijzigen, waarbij de indeling per beleidskeuze is gevolgd. Dezelfde indeling is hieronder overgenomen:

Beleidskeuze 5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast

Actualisatie maatregelen 'waterveiligheid en wateroverlast':

- *Maatregel 'invulling geven aan meerlaagsveiligheid (MLV)'*

De provincie zet in op versterking van de verbinding en samenhang van de verschillende lagen van meerlaagsveiligheid op gebiedsniveau. Het betreft preventie, duurzame ruimtelijke inrichting en organisatorische voorbereiding op een mogelijke overstroming. Om dit te bereiken wil de provincie aan het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden aanbieden om als trekker op te treden van het regioteam MLV. Daarbij wil de provincie stimuleren dat gebiedsgerichte MLV-strategieën worden opgesteld zodat specifieke kansen voor MLV gebiedsgericht kunnen worden benut. Ten slotte zet de provincie in op het vergroten van de bewustwording bij gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio's, zodat zij hun rol en bijdrage beter kunnen invullen.

- *Maatregel 'aanwijzing en normering regionale keringen'*

Het uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen wordt herzien en krijgt het karakter van een bestuursovereenkomst tussen de 3 samenwerkende provincies (Zuid- en Noord-Holland, Utrecht). Hierin worden nieuwe afspraken gemaakt over de tijdstippen dat de regionale waterkeringen op orde moeten zijn (moeten voldoen aan de omgevingswaarden), de tijdstippen waarop de waterkeringen door het waterschap moeten worden beoordeeld en over het rapporteren door de waterschappen aan de provincie over de toetsing en versterking. Deze afspraken moeten t.z.t. ook opgenomen worden in de provinciale omgevingsverordening. Daarnaast bereidt de provincie in deze planperiode voor de actualisatie van de omgevingswaarden van regionale waterkeringen en ruimtelijke reservering voor versterkingen aan de hand van (door de waterschappen opgestelde) profielen van de vrije ruimte. Tot slot geeft de provincie invulling aan de nationale beveraanpak door omgevingsvergunningen te verlenen voor flora- en fauna-activiteiten die nodig zijn om bevergerelateerde risico's voor waterveiligheid te beheersen.

- *Maatregel 'risico's beheersen bij buitendijks bouwen'*

Het onderwerp waterveilig buitendijks bouwen wordt door de provincie met urgentie geagendeerd door gemeenten actief te wijzen op zowel het bestaande artikel in de omgevingsverordening als naar het nieuwe artikel Klimaatadaptief ruimtelijk ontwikkelen dat onderdeel is van de herziening omgevingsbeleid 2025. In dit laatste artikel worden gemeenten gevraagd rekening te houden met prestatie-eisen uit de leidraad klimaatadaptief bouwen, waaronder de prestatie-eisen die op overstromingen betrekking hebben (ook buitendijks). De provincie draagt via Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden bij aan de

acties en onderzoeken die als vervolg op de nieuwe herijkte strategie van dat deltadeelprogramma op het thema waterveiligheid buitendijks opgepakt worden.

- *Maatregel 'wateroverlast beperken'*

De provincie wil dat de omgevingswaarden in de toekomst beter aansluiten bij het water- en bodemsysteem en niet alleen gekoppeld zijn aan de gebruiksfunctie. De provincie wil dat de omgevingswaarden beter passen bij lokale gebiedskenmerken zoals het watersysteem, hoogte, grondsoort en bodemdaling. De provincie past daarom in deze planperiode de omgevingsverordening aan, waarbij de omgevingswaarden wateroverlast geografische gedifferentieerd zijn vastgelegd. Verder gaat de provincie in deze planperiode de omgevingswaarde voor grasland aanpassen. Ook wordt de definitie van bebouwing en 'overige functies' binnen de bebouwde kom in relatie tot wateroverlast aangepast in de omgevingsverordening. Ten slotte zal de provincie bestuurlijke afspraken over monitoring van de omgevingswaarden vastleggen in de omgevingsverordening.

- *Maatregel 'voorbereiden op extreme wateroverlast'*

Op basis van een bovenregionale stresstest organiseert de provincie een risicodialog met medeoverheden en relevante partners over extreme wateroverlast (200 mm neerslag in 48 uur). Hieruit volgt een uitvoeringsagenda met mogelijke maatregelen en kosten.

Beleidskeuze 5.3.2. Waterkwaliteit en Waterbeschikbaarheid

Actualisatie maatregelen 'grondwaterkwaliteit en -kwantiteit':

- *Maatregel 'uitbreiden grondwatermonitoring'*

De provincie gaat de grondwatermonitoring uitbreiden om het inzicht in de toestand en trends van grondwaterkwaliteit en -kwantiteit te versterken. Dat is de basis om te komen tot gerichte (gebiedsspecieke) maatregelen om verontreiniging, verdroging en verzilting aan te pakken of te voorkomen. Hierbij is bijzondere aandacht voor fosfaatbelasting, verzilting, grondwaterafhankelijke natuur en zeer zorgwekkende stoffen zoals PFAS. Waar nodig worden aanvullende maatregelen genomen.

- *Maatregel 'monitoren en eventueel aanvullend reguleren grondwateronttrekkingen'*

Op basis van analyses van het (grond)watersysteem én de aanwezigheid van bestaande grondwatergebruikssystemen gaat de provincie hotspots afleiden en vervolgens monitoren in hoeverre onttrekkingen een significante impact op de waterbalans hebben. Als in deze planperiode blijkt dat aanvullende regulering, zoals regionale grondwateronttrekkingsplafonds, effectief en uitvoerbaar is, werkt de provincie toe naar het instellen daarvan.

- *Maatregel 'implementeren handelingskader infiltraties'*

De provincie implementeert een handelingskader infiltraties, waarin de balans wordt gezocht tussen kwaliteit en kwantiteit bij infiltraties ten behoeve van berging van zoet water in de ondergrond.

- *Maatregel 'ontwikkelen voorwaarden bodemenergie'*

De provincie werkt in deze planperiode verder uit welke voorwaarden gesteld moeten worden aan bodemenergiesystemen, om grondwaterafhankelijke functies (drinkwatervoorraden, ecologie) te beschermen. Dit doet de provincie o.a. door de gevolgen van warmteopslag voor de grondwaterkwaliteit te monitoren en zo nodig het vergunningsbeleid aan te passen en door een handelingskader op te stellen voor toetsing van of advisering over vergunningaanvragen voor Midden Temperatuuropslag (tot circa 50°C) en Hoge Temperatuuropslag (vanaf circa 50°C tot ca. 90°C).

Actualisatie maatregelen 'oppervlaktewaterkwaliteit':

- *Maatregel 'emissiereductie nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen'*

De provincie zet de ingezette weg op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de Greenports door en versterkt deze. We werken toe naar een (nagenoeg) emissieloze praktijk in de glastuinbouw, bollenteelt en boomteelt en bevorderen van duurzaam gedrag door o.a. stimulering van samenwerkingen, kennisontwikkeling, coaching en monitoring. Voor het beperken van emissies van nutriënten en bestrijdingsmiddelen uit de landbouw ligt de bal primair bij het Rijk, met het passend maken van het mestbeleid (NAP8) en de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. In aanvulling daarop werkt de provincie via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer samen met de akkerbouwsector, waterschappen en ketenpartijen aan het verminderen van emissies. Hierbij worden in gezamenlijkheid meerdere projecten uitgevoerd. De provincie neemt regie op het realiseren van centrale agrarische wasplaatsen.

- *Maatregel 'investeren in natuurvriendelijke inrichting en beheer regionale watergangen'*

De provincie stimuleert ecologische inrichting en beheer van watergangen door agrariërs en waterbeheerders. Dat gebeurt via subsidies en samenwerking met agrarische collectieven en waterschappen.

- *Maatregel 'ondersteunen gemeentelijke watertaken m.b.t. KRW'*

De provincie gaat gemeenten stimuleren en ondersteunen bij het invullen van hun waterkwaliteitsopgave in het stedelijk waterbeheer, zoals de aanpak van foutaansluitingen, het beperken van riooloverstorten, afkoppelen en de aanpak van indirecte lozingen.

- *Maatregel 'versterken inzet VTH-taken gericht op indirecte lozingen'*

De provincie gaat in deze planperiode, als bevoegd gezag voor specifieke milieubelastende activiteiten, de inzet op VTH-taken versterken, met als doel het verminderen verontreinigingen uit indirecte lozingen van afvalwater. De nog door het Rijk te implementeren herziene EU-richtlijn industriële emissies, de herziene KRW (met nieuwe stoffen waaronder 25 PFAS) en de herziene richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid vormen hierbij het (Europese) kader. Bij de uitwerking wordt ook

gekeken naar verduurzaming watergebruik, watersparing en hergebruik, waarmee synergie ontstaat met de opgave zoetwaterbeschikbaarheid.

Actualisatie maatregelen drinkwater

Bij de actualisatie van de maatregelen drinkwater zijn de conceptresultaten van de 'beleidsverkenning drinkwater 2050 Zuid-Holland' benut.

- *Maatregel 'vergroten productiecapaciteit drinkwater'*

De provincie zet samen met de drinkwaterbedrijven in op het vergroten van de drinkwaterproductiecapaciteit, in samenhang met plannen voor woningbouw en economische ontwikkeling. Hiervoor wordt gekeken naar uitbreiding van bestaande bronnen, nieuwe locaties of alternatieve bronnen voor drinkwater zoals brak grondwater. Aan een nog af te bakenen deel van de Vliet wordt de (maatschappelijke) functie drinkwaterwinning (aan het watersysteem) toegekend, ten behoeve van een nieuwe winning door drinkwaterbedrijf Dunea uit het regionale oppervlaktewatersysteem. Drinkwaterbedrijf Oasen onderzoekt een nieuwe locatie voor oevergrondwaterwinning. Nadat Oasen een locatie heeft gekozen en Gedeputeerde Staten een grondwateronttrekkingsvergunning heeft verleend worden ook de begrenzingen van het waterwingebied, de grondwaterbeschermingszone en de boringsvrije zone vastgelegd in de Zuid-Hollandse omgevingsverordening.

- *Maatregel 'drinkwaterbesparing'*

In de bestaande rolverdeling is drinkwaterbesparing een taak die primair is bedeed aan de Rijksoverheid en de drinkwaterbedrijven. De provincie draagt bij door het versterken van de informatievoorziening en gedragscampagnes, pilots voor watersparing bij zakelijke drinkwatergebruikers, actieve lobby richting Rijk voor toepassing van regenwater- en grijswatersystemen en gezamenlijke afspraken in woningbouw (convenant toekomstbestendig bouwen).

- *Maatregel 'bescherming bronnen voor drinkwater'*

In de komende planperiode wordt uitvoering gegeven aan maatregelen die volgen uit de gebiedsdossiers die zijn opgesteld voor alle drinkwaterwinningen in de provincie. De maatregelen zijn gericht op het duurzaam veiligstellen van de winningen. Daarnaast actualiseert/verduidelijkt de provincie in deze planperiode een aantal regels en toelichtingen in Afdeling 3.3 "Activiteiten in Grondwaterbeschermingsgebieden" van de Zuid-Hollandse omgevingsverordening.

Om grondwater voor de productie van drinkwater beter te beschermen zet de provincie gebiedsspecifiek in op een mix van normerende en stimulerende maatregelen gericht op het terugdringen van de milieubelasting vanuit het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze emissiereductie is opgenomen in de Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik.

Actualisatie maatregelen droogte en zoet water

- *Maatregel 'transparantie bieden over zoetwaterbeschikbaarheid'*

De provincie zet in op kennisdeling om te zorgen dat sectoren zich gaan voorbereiden op onvermijdelijke tekorten aan zoet water en toenemende verzilting. Hiervoor zoekt zij de dialoog met sectoren werkt zij samen met de partners in het Deltaprogramma Zoetwater. Via het Deltaprogramma Zoetwater wordt ook ingezet op technische maatregelen, zoals het vergroten van gemalen en watergangen, maar die gaan niet toereikend zijn om tekort aan zoet water te voorkomen.

- *Maatregel 'waterbeschikbaarheid beter meewegen in ruimtelijke inrichting'*

De provincie gaat waterbeschikbaarheid sterker meewegen in de ruimtelijke inrichting, in gebiedsuitwerkingen in het kader van ZH-PLG en RPFL en bij vergunningverlening. Daarmee wordt bijgedragen aan het voorkomen van watertekort en het beperken van de watervraag. Zo houden ontwikkelingen rekening met water en bodem. De precieze invulling wordt in de komende planperiode verder uitgewerkt en hangt ook af van de implementatie van de herziene Richtlijn Industriële Emissies door het Rijk. Bij maatregelen om CO2-emissie uit het veenweidegebied te reduceren wordt meegewogen wat de impact van de maatregel is op de watervraag en op waterbeschikbaarheid in andere gebieden.

- *Maatregel 'duurzame gietwatervoorziening'*

De provincie draagt bij aan verduurzaming van gietwatervoorziening door (financiële) medewerking te verlenen aan concrete projecten voor goed gietwater (zoals de Waterbank Westland) en relevante kennisprojecten en door innovaties op verantwoorde wijze mogelijk te maken via handelingskaders.

Overige beleidsuitwerking

- *Toekennen maatschappelijke functies aan regionale wateren*

Conform aankondiging in de Startnotitie wordt de maatschappelijke functies 'tegengaan bodemdaling', 'remmen CO2-emissie uit veen' en 'behoud of versterking van hydrologische condities' toegekend aan regionale wateren. De aanwijzing van zwemlocaties in oppervlaktewater wordt jaarlijks herzien.

- *Gebiedsgerichte coördinatie uitvoering van watertaken door gemeenten en waterschappen*

De provincie coördineert op verschillende manieren de gebiedsgerichte uitvoering van watertaken door gemeenten en waterschappen. Coördinatie vindt vooral plaats via de gebiedsuitwerkingen in het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de Ruimtelijke Puzzel voor de Fysieke Leefomgeving (RPFL). Daarnaast neemt de provincie regie door gemeenten te ondersteunen en stimuleren in de uitvoering van watertaken, onder andere via de werkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en bij de aanpak van indirecte lozingen. Deze inzet wordt versterkt, zoals hierboven beschreven onder 'ondersteunen gemeentelijke watertaken m.b.t. KRW'. De samenwerking met de waterschappen wordt verdiept door het gezamenlijk inrichten van een strategische samenwerking.

Behalve de hierboven beschreven inhoudelijke beleidswijzigingen vindt een redactionele wijziging van het hele regionaal waterprogramma plaats. Dat betekent dat alle teksten worden vernieuwd.

Vervolg

Na vaststelling door Gedeputeerde Staten (Q4 van dit jaar) zal de ontwerp herziening water ter kennisname worden aangeboden aan uw Staten. Conform de planning in de Startnotitie zal terinzagelegging plaatsvinden in Q2 van 2027 en definitieve vaststelling in Q4 van 2027.

Verder wil de portefeuillehouder Weverling aanbieden om in Q1 van 2027 een technische sessie te organiseren om u te informeren over de stand van zaken KRW en de koppeling met inzet voor de volgende planperiode (KRW-bouwstenen en het grondwaterbeleid), in samenhang met landelijke ontwikkelingen (8e NAP en convenanten gewasbeschermingsmiddelen). Doel van deze sessie is om uw Staten een totaaloverzicht van de KRW te bieden, inclusief de landelijke ontwikkelingen die bepalend zijn voor de KRW-opgave. Wij horen graag of u hiervan gebruik wilt maken.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd en betrokken te hebben en wij kijken uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff